

provincie **HOLLAND**
ZUID

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Economische Zaken
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp

Randstad 380 kV (Zuidring) - het standpunt van de regio

Geachte leden van de Commissie,

Zoals u weet heeft het kabinet besloten tot de aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding tussen Wateringen en Beverwijk, Randstad 380 kV. Uw Tweede Kamer en de Eerste Kamer hebben hiermee ingestemd. Momenteel bereidt de minister van Economische Zaken het ontwerpbesluit voor over het exacte tracé en de inpassing. In de eerste fase gaat het om het gedeelte tussen Wateringen en Zoetermeer, de zogeheten Zuidring (22 km). Zij stuurt hierover binnenkort een brief aan uw Tweede Kamer. Dit is voor ons aanleiding om u met deze brief te informeren over het standpunt van onze regio aangaande de inpassing van de Zuidring.

Het belang van de verbinding voor de elektriciteitsvoorziening van de Randstad, en daarmee ook van onze regio, staat voor ons niet ter discussie. Dat geldt ook voor het vastgestelde globale tracé. Een zorgvuldige inpassing achten wij vanzelfsprekend.

Wij zijn voorstander van een geheel ondergrondse aanleg van de Zuidring. Wij noemen hiervoor de belangrijkste redenen:

1. Hoogspanningsmasten en -draden tasten de visuele kwaliteit van het open veenweidenlandschap aan, verstoren de natuur en doen afbreuk aan de waarde van groene gebieden voor recreatie.
2. Aantasting van natuur, landschap en recreatiewaarde weegt des te zwaarder in dit dichtbevolkte gebied met een zeer hoge verstedelijkingsdruk, waar de open ruimte beperkt is en een fors tekort aan (recreatief) groen van voldoende kwaliteit bestaat.
3. Goed en toegankelijk groen verbetert het vestigingsklimaat voor bedrijven en is daarmee tevens een economisch belang. Dit wordt ook erkend door het kabinet (het programma "Randstad Urgent"). Bovengrondse aanleg van Randstad 380 kV is strijdig met dit belang.
4. De overheidsinvesteringen in het landschap van de Zuidring (reconstructie Midden-Delflandgebied, Groenblauwe Slinger, inpassing A4) bedragen vele honderden miljoenen euro's. Bovengrondse aanleg van Randstad 380 kV betekent een forse desinvestering.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en bus 65
stoppen bij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Gedeputeerde Staten

Directie Maatschappij en Bestuur
Afdeling Bestuur en
Beleidscoördinatie
Contact
drs. C.G.M. (Kees) van Kruining
T 070 - 441 76 07
F 070 - 441 78 01
cgm.van.kruining@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
23 april 2008
Ons kenmerk
PZH-2008-362693
Uw kenmerk

Bijlagen
3

5. Bovengrondse aanleg van Randstad 380 kV is strijdig met de grote zorg die het Rijk besteedt aan de inpassing van de A4 door het Midden-Delflandgebied en andere infrastructuur in Nederland (HSL) en doet afbreuk aan de consistentie van het overheidsbeleid.
6. De extra investeringskosten van ondergrondse aanleg leiden tot een heel geringe tariefstijging, die, gelet op de winst voor landschap, natuur en recreatie, maatschappelijk alleszins verantwoord is.
7. Voor bovengrondse aanleg van de Zuidring ontbreekt in de regio elk maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak.
8. Ondergrondse aanleg van de Zuidring (en de Noordring, het traject tussen Zoetermeer en Beverwijk) kan een uitstekend voorbeeld van technologische innovatie zijn ('Nederland Innovatieland').

Wij menen dat het standpunt van de regio in overeenstemming is met het kabinetsbeleid op het vlak van groen en economie.

Ter inzage ligt nu het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III). Wij vinden dat de verruiming van de mogelijkheden voor ondergrondse aanleg daarin gevolgen moet hebben voor de keuze voor bovengrondse of ondergrondse aanleg in het geval van Randstad 380 kV.

In de bijlage lichten wij het standpunt van de regio nader toe.

Wij doen u een beroep op u om de argumenten van onze regio voor ondergrondse aanleg van de Zuidring, zwaar te laten wegen in de reactie van uw Tweede Kamer op de brief van de minister van Economische Zaken.

Tot slot: vanwege het grote belang dat de regio aan ondergrondse aanleg hecht, laat zij een eigen onderzoek naar de technische mogelijkheden uitvoeren door de Technische Universiteit Delft en het Energieonderzoek Centrum Nederland. Wij zullen u op de hoogte brengen van de uitkomsten nadat de regio hierover met de minister van Economische Zaken heeft gesproken.

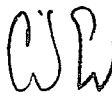
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

b/w

M.H.J. van Wieringen-Wagenaar

voorzitter,

J. Franssen

Deze brief wordt verzonden mede namens de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Delft, Lansingerland, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer, en het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Haaglanden.

Bijlagen:

- Toelichting op het standpunt van de regio over Randstad 380 kV (Zuidring)
- Kaartje met de voorlopige kabinetsvoorkeur voor de Zuidring
- Montagefoto van nieuwe hoogspanningsmasten bij Delft

Afschrift aan:

- de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
- de Minister van Economische Zaken
- de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
- de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- de Minister van Verkeer en Waterstaat

Bijlage: toelichting op het standpunt van de regio over Randstad 380 kV (Zuidring)

Landschap, natuur, recreatie en duurzaamheid

Aantasting van natuur, landschap en recreatiewaarde

Hoogspanningsmasten en -draden tasten de visuele kwaliteit van het open veenweidenlandschap aan, verstoren de natuur en doen afbreuk aan de waarde van groene gebieden voor recreatie (zie bijgevoegde montagefoto van nieuwe hoogspanningsmasten ten zuiden van Delft). Ze zijn voor de Zuidring gepland in cruciale verbindingzones tussen de bebouwde omgeving en het groen. Dat gaat niet samen. Een groen gebied met hoogspanningslijnen nodigt niet uit om er in te gaan wandelen, fietsen of sporten. Verder beïnvloeden hoogspanningslijnen de beleving van gebruikers van het groene gebied negatief, wat de recreatiewaarde ervan aantast, onder meer omdat mensen bang zijn voor mogelijke schade aan hun gezondheid. Of deze angst terecht is of niet, doet hieraan niets af.

De open ruimte en het groen in de regio zijn fors geslonken en staan zeer sterk onder druk

Aantasting van natuur, landschap en recreatiewaarde weegt des te zwaarder in een regio waar de bouw van grote Vinex-wijken in de afgelopen tien jaar zeer fors ten koste is gegaan van het open landschap. De verstedelijking gaat ook nu nog onophoudelijk verder. Hoewel onze regio hierbij inzet op verdere binnenstedelijke verdichting (80%) om nieuwe uitleg te beperken (Verstedelijkingsstrategie Zuidvleugel), zorgt anderzijds de verdichting ervoor dat het groen om de stad voor de stedelingen nog meer aan betekenis wint. Het belang van de steeds kleiner wordende open en groene gebieden in de regio is groot en wordt voortdurend groter.

Nieuw Regionaal Structuurplan Haaglanden verbiedt bovengrondse aanleg

Het Stadsgebied Haaglanden heeft op 16 april 2008 in zijn unaniem vastgestelde Regionaal Structuurplan Haaglanden 2020 de landschappelijke eenheden Midden Delfland/Oude Leede, Duin, Horst & Weide, Pijnacker en Delflandse Kust tot regioparken aangewezen. Groene gebieden met deze status genieten planologische bescherming, wat onder andere inhoudt dat hun "groene" kwaliteit wordt versterkt. In het Regionaal Structuurplan staat dan ook uitdrukkelijk vermeld dat de 380 kV-hoogspanningsleiding, die deze regioparken doorkruist, ondergronds moet worden aangelegd.

Geen of onvoldoende zorgvuldige inpassing in het landschap

Opvallend is dat het Rijk grote zorg besteedt aan inpassing (verdiepte aanleg) van de A4 door het Midden-Delflandgebied en andere infrastructuur in Nederland (HSL), terwijl het dit niet of onvoldoende doet bij de geplande hoogspanningsverbinding. Dubbele rijen van hoogspanningsmasten van vijftig tot zeventig meter hoogte in open en groene gebieden, maar ook een opstijgstation in het smalste en kwetsbaarste deel van de Groenzone Berkel-Pijnacker, doen afbreuk aan de consistentie van het overheidsbeleid.

Midden-Delflandgebied minstens zo waardevol als middengebied van Groenblauwe Slinger

Evenmin valt te rijmen dat het kabinet in de Startnotitie MER kiest voor vijf kilometer ondergrondse aanleg in het middengebied van de Groenblauwe Slinger vanaf de A13 (Oude Leede) tot de Klapwijkse Knoop tussen Pijnacker en Berkel, maar *niet* voor ondergrondse aanleg in het westelijk daarvan gelegen Midden-Delflandgebied (het traject tussen Wateringen en de A13). Dit terwijl het Midden-Delflandgebied een reconstructiegebied is, uit het oogpunt van natuur en landschap minstens zo waardevol en kwetsbaar is, en cultuurhistorisch waardevoller (Belvédèregebied). Bovendien behoren beide gebieden tot het projectgebied van "Mooi en Vitaal Delfland", onderdeel van het kabinetsprogramma "Randstad Urgent". Bij ondergrondse aanleg van de nieuwe 380 kV-verbinding in het Midden-Delflandgebied is het logisch om die te bundelen met de bestaande 150 kV-verbinding, waardoor de oude masten kunnen worden gesloopt. Bij bovengrondse aanleg is immers eveneens sprake van bundeling in combinatie met sloop.

Bovengrondse aanleg is niet toekomstvast

Het kabinet vindt Randstad 380 kV onder meer nodig vanwege het toenemend transport van decentraal opgewekte energie (windmolens, warmtekrachtinstallaties). Het gaat hier om duurzame energievoorziening, welke het kabinet zegt te bevorderen. Wij menen dat dezelfde zorg om duurzaamheid moet gelden voor de inpassing van Randstad 380 kV in het landschap en bovengrondse aanleg achten wij niet duurzaam.

Economie en geld

Vestigingsklimaat voor bedrijven verslechtert

Om de internationale economische aantrekkingskracht van de Randstad te vergroten, heeft het kabinet het programma "Randstad Urgent" in het leven geroepen. Het erkent dat goed en toegankelijk groen het vestigingsklimaat voor bedrijven verbetert en voert daarvoor onder meer het project "Mooi en Vitaal Delfland" uit. Gebleken is dat vooral in de zuidelijke Randstad een fors tekort aan (recreatief) groen van voldoende kwaliteit is. Ook de bestuurders van de Zuidvleugel werken aan een beter vestigingsmilieu, onder meer door een programma voor behoud en verbetering van groene gebieden binnen de Zuidvleugel

Bijlage: toelichting op het standpunt van de regio over Randstad 380 kV (Zuidring)

(regionaal landschap Zuidvleugel). Bovengrondse aanleg van Randstad 380 kV staat haaks op het streven naar een beter vestigingsklimaat.

Doorsnijding van duurzaam glastuinbouwgebied

Het voorlopige voorkeustracé van het kabinet betekent een doorsnijding van een duurzaam glastuinbouwgebied ten oosten van Pijnacker, dat onderdeel uitmaakt van de Greenport Westland-Oostland. Bovengrondse aanleg van Randstad 380 kV staat reconstructie en modernisering in de weg.

Desinvestering

Er is tot nu toe circa 200 miljoen euro geïnvesteerd in de reconstructie van het Midden-Delflandgebied. Aan de verdiepte aanleg van de A4-verbinding in het Midden-Delflandgebied, inclusief de bouw van een aquaduct, is ongeveer een kwart miljard euro besteed. Daar komen nog eens tientallen miljoenen euro's bij voor de toekomstige inpassing van de laatste zeven kilometer van de weg. Er wordt ongeveer 150 miljoen euro uitgegeven aan de inrichting van de Groenblauwe Slinger (verbinding tussen het Midden-Delflandgebied en het Groene Hart). Dit alles draagt wezenlijk bij aan het welzijn en de welvaart van de mensen die er (omheen) wonen en recreëren. Zie het rapport "Investeren in het Nederlandse landschap" van het ministerie van LNV. Bovengrondse aanleg van Randstad 380 kV betekent een forse desinvestering, zowel maatschappelijk als economisch.

Ondergrondse aanleg leidt tot een zeer geringe, maatschappelijk verantwoorde tariefstijging

De Nederlandse huishoudens betalen slechts heel geringe bedragen voor het behoud van natuur en landschap (zie hieronder: Feiten over de Zuidring). Daarbij dient te worden bedacht dat de jaarlijkse energierekening volgens de Nederlandse Mededingingsautoriteit met enkele tientallen euro's per huishouden kan dalen als de beschikbare interconnectiecapaciteit in Noordwest-Europa wordt uitgebreid, waardoor meer (buitenlandse) aanbieders fysiek toegang kunnen krijgen (bron: Marktmonitor, ontwikkeling van de groothandelsmarkt voor elektriciteit in 2006, december 2007, blz. 2). Bij zo'n prijsdaling valt het prijsverhogende effect van ondergrondse aanleg van de nieuwe hoogspanningsverbinding, die van vitaal belang is voor de uitbreiding van de interconnectiecapaciteit, vrijwel in het niet.

Het kabinetsbeleid op het vlak van groen en economie ondersteunt ons standpunt

Naast "Randstad Urgent" is er nog meer belangrijk kabinetsbeleid dat ons standpunt ondersteunt. De minister van VROM wil met het programma "Mooi Nederland" de verrommeling van het landschap aanpakken. Volgens haar verdwijnt er nog altijd 'nodeloos veel groen en open ruimte' en komt er 'te vaak lelijkheid voor terug' (website van het ministerie van VROM). De minister van LNV maakt zich sterk voor de aanleg, de bescherming en de ontsluiting van groene gebieden nabij de steden. Dat doet zij via het programma "Groen en de Stad". Ook bereidt zij een Agenda voor het Landschap voor om de kwaliteit van het Nederlandse landschap te behouden en te versterken. De Nota Ruimte en de nota "Pieken in de Delta" benoemen beide de Greenport Westland-Oostland als economisch kerngebied van internationale kracht. Het project "Oostland/Groenzone" (integrale gebiedsontwikkeling), een gezamenlijke onderneming van de Randstad-Urgentprojecten "Transitie Greenports" en "Mooi en Vitaal Delfland", is door het kabinet uitgekozen als verkenningsproject voor het budget Nota Ruimte en tevens "FES-waardig" bevonden. De investeringskosten hiervoor zijn 1,5 miljard euro (indicatief).

SEV II en SEV III

De planologische kernbeslissing Randstad 380 kV maakt onderdeel uit van het nu nog van kracht zijnde Tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV II) uit 1994, waarin is vastgelegd (blz. 11):

De nieuwe hoogspanningsverbindingen van 220 kV en meer zullen in beginsel bovengronds aangelegd worden. Van deze regel zal slechts in bijzondere gevallen kunnen worden afgeweken, met name waar het gaat om korte trajecten door landschappelijk en ecologisch kwetsbare gebieden, zoals omschreven in de m.e.r.-regelgeving.

Wij zijn van mening dat deze uitzonderingsbepaling ruim moet worden uitgelegd, in de geest van het nu ter inzage liggende Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III). In de eerste plaats omdat wij vinden dat aan de gewijzigde stand van denken aangaande ondergrondse aanleg recht moet worden gedaan. In de tweede plaats omdat Randstad 380 kV nog onder het oude regime valt om redenen die niets met de wijze van inpassing te maken hebben. Randstad 380 kV had mee kunnen gaan in de vaststelling van het SEV III, want beide procedures liepen gelijktijdig. Het kabinet koos echter niet voor één geïntegreerde procedure, onder meer omdat het kabinet het ongewenst vond dat een vertraging bij de ene procedure zou leiden tot vertraging bij de andere (bron: planologische kernbeslissing Randstad 380 kV deel 1, blz. 3). Geen principiële reden dus, maar een puur praktische.

Het SEV III geeft meer ruimte aan ondergrondse aanleg dan het SEV II:

6.7. Nieuwe hoogspanningsverbindingen van 220 kV en meer worden in beginsel bovengronds aangelegd. Op basis van een integrale afweging op projectniveau kan in bijzondere gevallen, met

Bijlage: toelichting op het standpunt van de regio over Randstad 380 kV (Zuidring)

name voor kortere trajecten, ondergrondse aanleg worden overwogen. Verzwaring van bestaande verbindingen heeft de voorkeur boven realisering op een nieuw tracé.

Bij een 'integrale afweging op projectniveau' gaat het volgens het SEV III (blz. 30):
(...) met name om de kosten, om technische onzekerheden en risico's, de consequenties voor landschap, natuur, archeologie en ecologie, het ruimtebeslag en de mogelijkheden van ruimtelijke inpassing, de kwaliteit van de leefomgeving en de consequenties van (grond)waterhuishouding van zowel bovengrondse en ondergrondse aanleg.

Wij gaan ervan uit dat zo'n afweging tot een keus voor ondergrondse aanleg van de Zuidring zal leiden. Wij zijn ervan overtuigd dat de positieve gevolgen voor landschap, natuur en ecologie, de grotere kwaliteit van de leefomgeving, het geringere ruimtebeslag en de eenvoudigere ruimtelijke inpassing, ruimschoots opwegen tegen de eventuele nadelen voor bodem en water. De extra kosten zullen tot zeer geringe, maatschappelijk verantwoorde tariefstijgingen leiden. Technische onzekerheden en risico's zijn zeker serieus te nemen. Anderzijds moeten zij worden benaderd als in beginsel op te lossen, als uitdaging, en mogen zij in de bestuurlijk-politieke afweging niet de overhand hebben. Anders sluit dat vernieuwing en vooruitgang uit. Wij verwijzen ook naar ons innovatieargument. De kennis die bij ondergrondse aanleg wordt opgedaan, kan worden toegepast bij nieuwe hoogspanningsverbindingen in andere dichtbevolkte gebieden in Nederland en de rest van de wereld.

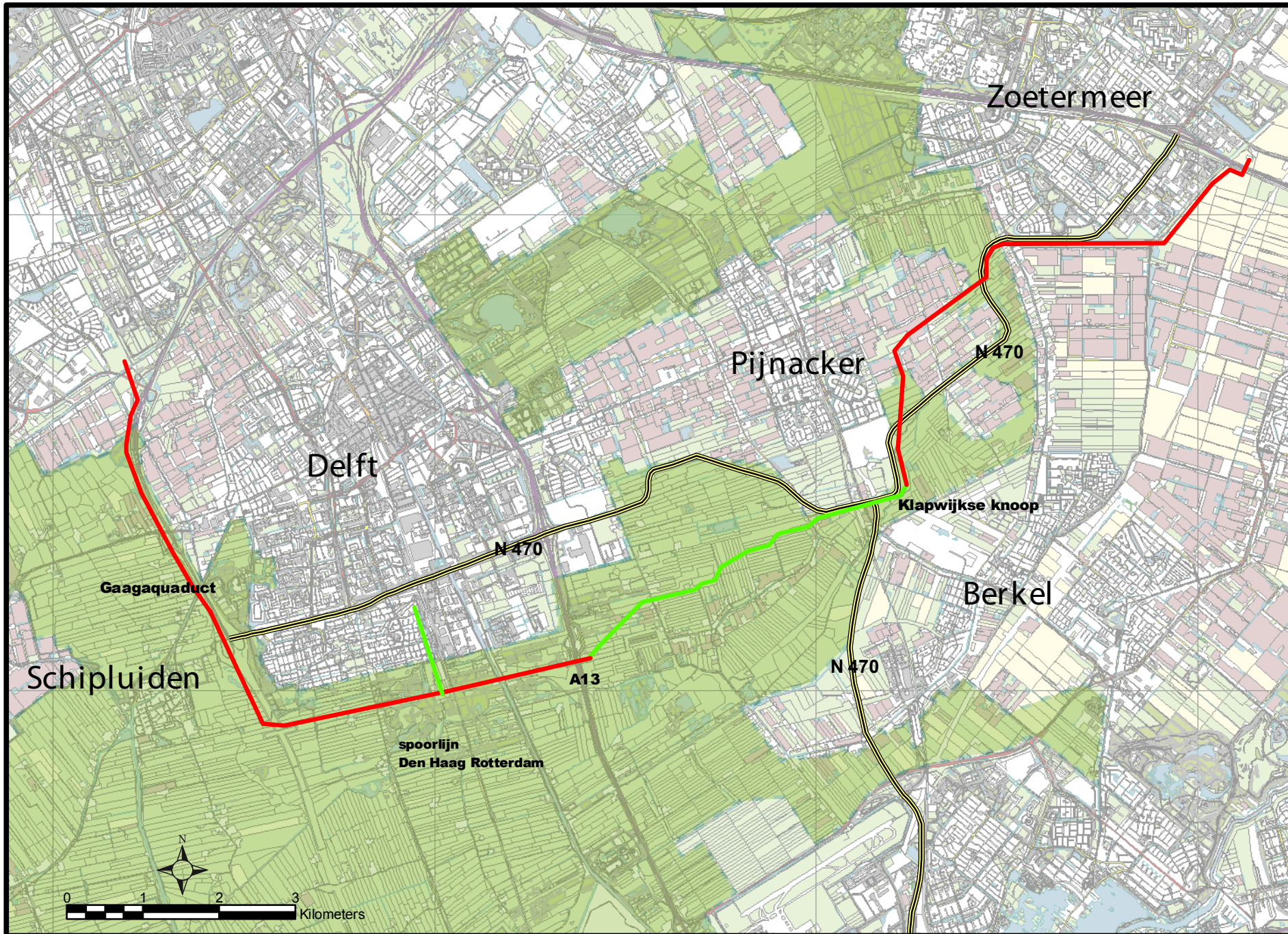
Feiten over de Zuidring

- Lengte: 22 kilometer (ter vergelijking: de Noordring is 58 kilometer lang).
- Tracé: vanaf Wateringen langs Delft en Pijnacker naar Zoetermeer.
- Voorlopige voorkeur kabinet: bovengronds (17 kilometer), met uitzondering van het vijf kilometer lange ondergrondse traject tussen de A13 (Oude Leede) en de Klapwijkse Knoop (zie bijgevoegd kaartje).
- Voorkeur regio: geheel ondergronds.
- Aanlegkosten volgens voorlopige voorkeur kabinet: 66 miljoen euro.
- Aanlegkosten volgens voorkeur regio: 171 miljoen euro.
- Extra kosten geheel ondergrondse aanleg: 105 miljoen euro.
- Volgens de minister van Economische Zaken zullen de extra kosten van ondergrondse aanleg van de gehele Randstad 380 kV-verbinding (Noord- en Zuidring) 'naar alle waarschijnlijkheid ongeveer € 2,50 per jaar per huishouden bedragen voor de komende 50 jaar. Per kilometer bedragen de extra kosten per huishouden ongeveer 3,5 cent per jaar over de komende 50 jaar.' Dit betekent dat voor een geheel ondergrondse aanleg van de Zuidring elk Nederlands huishouden in de komende vijftig jaar per jaar $3,5 \times 17 = 60$ cent extra zal betalen.

Bronnen voor de bedragen:

- Strategische Milieubeoordeling & Habitattoets (tabel 6.1-2, blz. 101)
- Brief van de minister van Economische Zaken van 26 februari 2008 (kenmerk: WJZ/8021444, dossiernummer: 20007004363).

voorlopige rijksvoorkeur uitvoering Randstad 380 kV verbinding in Delfland

Legenda

- begrenzing mooi Delfland
- hoogspanningskabels**
- bovengronds
- ondergronds

Montagefoto van nieuwe hoogspanningsmasten ten zuiden van Delft

Terug naar : www.delftgaatgedestroomin.com